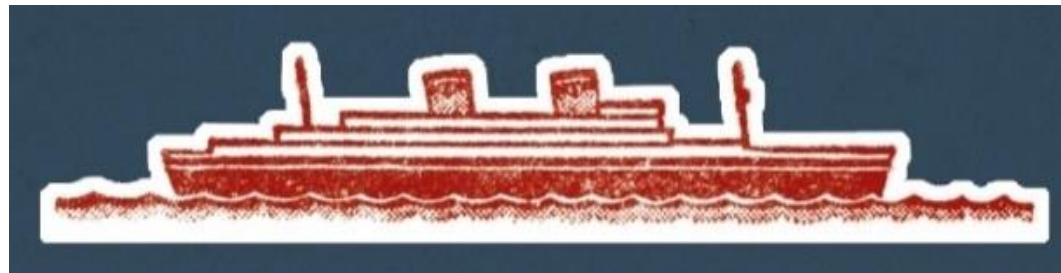

M/S Batory - wszyscy na pokład!

Scenariusz zajęć - **Warsztaty plastyczne**

Publikacja nieodpłatna

Materiał przygotowała: Aleksandra Karkowska

Warszawa, grudzień 2019

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Czas zajęć:

60 minut

Założenia:

Warsztaty przeznaczone są dla dzieci w wieku 6-11 lat.

Warsztaty składają się z dwóch części:

- *Część teoretyczna* – trwa około 20 minut, podczas której przedstawiamy uczestnikom historię statku (można skorzystać z filmu animowanego – link:), opowiadamy o podróży statkiem, czym się różniło podróżowanie kiedyś od podróżowania dzisiaj
- *Część plastyczna* – trwa około 40 minut, podczas której dzieci wykonują prace plastyczne, przedstawiamy kilka pomysłów do wyboru dla prowadzącego. W przypadku, kiedy dzieciom spodobają się zajęcia, można warsztaty powtórzyć korzystając z innego pomysłu na część plastyczną.

Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Przebieg warsztatów – część teoretyczna (1/3):

Rozpoczęcie spotkania

Prowadzący wita się z uczestnikami zajęć, pokazuje wybrane zdjęcie statku M/S Batory (może je zaprezentować za pomocą rzutnika lub w postaci wydrukowanej kopii)

Rozmowa z uczestnikami o ich doświadczeniach na statku

Co to jest statek?

Czy ktoś z dzieci płynął kiedyś statkiem?

Dokąd?

Czy lubicie pływać statkiem?

Prezentacja historii statku M/S Batory

Kiedy Polska odzyskała niepodległość... czy wiecie co to znaczy? Kiedy to było?... Polski rząd zamówił dwa piękne statki we Włoszech.

Jeden z tych statków nazywał się M/S Batory, tak jak polski król Stefan Batory.

Był to najdłużej pływający polski transatlantyk ... czy wiecie co znaczy transatlantyk?... pływał po morzach i oceanach przez 33 lata!

Prowadzący zaprasza dzieci na film – wyświetla film animowany (5 minut) o historii statku.

Prowadzący krótko podsumowuje film, pyta co dzieci najbardziej zainteresowało?

Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Przebieg warsztatów – część teoretyczna (2/3):

Kilka ciekawostek:

- Czy wiesz, że na statku tym podróżował kiedyś niedźwiedź? Był to niedźwiedź Wojtek z Armii Generała Andersa, który płynął do Europy w czasie wojny.
- Dlaczego M/S Batory był nazywany „Szczęśliwy statek” (lucky ship)? – bo nic złego mu się nie przytrafiło i pływał przez 33 lata! Jego „brat bliźniak” M/S Piłsudski pływał tylko 4 lata, został zatopiony na początku wojny.
- Dlaczego M/S Batory był nazywany „śpiewający statek”? – bo podczas wojny przewoził ponad 400 dzieci angielskich z Wielkiej Brytanii do Australii, to był najdłuższy rejs, dzieci płynęły pół roku, nudziły się na statku i śpiewały.

Statek to miasto!

Co znajdowało się na statku?

Kajuty, garaż na 12 samochodów, restauracja, bary, kino, kaplica, basen, biblioteka, czytelnia.

Pralnia, magiel, piekarnia, cukiernia, garmazernia, krawiec, fryzjerna, a nawet poczta.

Statek słynął ze wspaniałej kuchni, podawano owoce morza, homary, pieczone indyki, kwiczoły, przepiórki, wspaniałe ryby, pyszne desery, ciasta, torty, owoce.

Zabawa integrująca grupę – opcjonalnie

Prowadzący prosi, aby dzieci zastanowiły się nad swoimi ulubionymi potrawami i wybrały jedną nie mówiąc nic pozostałym. Osoba, która zaczyna, podaje swoje imię i ulubione jedzenie np. Jestem Kasia i lubię naleśniki. Kolejna osoba wymienia to, co powiedziała ta przed nią i dodaje informacje o sobie np. Kasia lubi naleśniki. Ja jestem Henio i lubię żelki cytrynowe. Kolejna osoba powtarza to, co było powiedziane do tej pory i dodaje informację o sobie np. Kasia lubi naleśniki. Henio lubi żelki. Ja jestem Ela i lubię ananasy z puszek. Gra kończy się, gdy wszyscy uczestnicy się zaprezentują. W zależności od wieku i ilości można pomagać kolejnym osobom. Na koniec prowadzący prosi, aby wszyscy razem powiedzieli chórem głośno po kolei, co kto lubi zaczynając od Kasi.

Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Przebieg warsztatów – część teoretyczna (3/3):

Co można było robić podczas podróży? – dyskusja z uczestnikami

Ile trwała podróż przez ocean? 9 dni statek płynął do Nowego Jorku, 11 do Montrealu

Były organizowane różne zabawy, konkursy, bal kapitański, załoga robiła wszystko, żeby pasażerowie się nie nudzili.

Kilka ciekawostek:

- Czy wiecie, że w garażu na statku przewożono konie?
- Na pokładzie słonecznym było boisko do koszykówki, ale rzadko grano, bo zwykle kiwało
- Wśród załogi była matka okrętowa, czy wiecie kim była? To była niania, która zajmowała się dziećmi podczas rejsu.

Zabawa ruchowa - *opcjonalnie*

Zanim rozpocznie się zabawa, prowadzący wypisuje na tablicy członków załogi statku: kapitan, mechanik, matka okrętowa, kucharz, nawigator, itd. Dzieci dobierają się w pary. Prowadzący prosi, aby w parach bez użycia słów i dźwięków dzieci spróbowały pokazać dowolną funkcję/ członka załogi. Partner zgaduje. Zmiana ról.

Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Przebieg warsztatów – część plastyczna:

kolaże fotograficzne

Dzieci wykonają kolaże ze starych fotografii statku, na przygotowanej specjalnie mapie świata

Prowadzący tłumaczy uczestnikom, czym jest kolaż. Może zaprezentować przykłady kolaży. Dzieci otrzymują po jednej mapie (załącznik nr 1) oraz kserokopie wybranych zdjęć do wyboru, po kilka zdjęć na uczestnika (załącznik nr 2). Wycinają wybrany fragment zdjęć, przyklejają je na mapie lub kartce i dorysowują, domalowują i dokleją dalszą część ilustracji według własnego pomysłu – warto wykorzystać kredki, farby, flamastry, bibułę, kolorowy papier, ścinki gazet i materiałów, sypek piaski, naklejki, brokaty itp.

Ta praca będzie połączeniem czarno-białego zdjęcia z przeszłości z kolorową współczesnością znaną dzieciom z ich wyobrażeń oraz codziennych doświadczeń.

Potrzebne materiały:

1. mapy wydrukowane w formacie A3 dla każdego dziecka – załącznik nr 1,
2. kserokopie archiwalnych zdjęć z projektu B jak Batory (zdjęcia statku, wnętrz, pasażerów) – po kilka zdjęć dla każdego z dzieci, przykładowe zdjęcia w załączniku 2
3. Klej biurowy, nożyczki, flamastry, kredki
4. Fragmenty gazet, ulotek, taśmy ozdobne, naklejki, cekiny itd. – będą dodatkowym atutem.

Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Przebieg warsztatów – część plastyczna: ubieramy załogę

Dzieci wycinają „ludziki” z kartonu oraz ich ubrania; jak był ubrany kapitan a jak steward pokładowy? Dzieci kolorują „ludziki” i ich stroje, wycinają je z szablonów, dekorują skrawkami materiałów. Prowadzący może zwrócić uwagę dzieci na stroje jakie mają do dyspozycji, czyli że jest mundur galowy dla kapitana a dla pasażera garnitur i kapelusz, dzisiaj zwykle w podróż zakładamy strój sportowy.

Dodatkowo można do gotowych „ludzików” dokleić za pomocą kleju lub taśmy klejącej drewniane patyczki i zabawić się w teatrzyk. Może to być luźna improwizacja lub można podzielić dzieci na grupy i zadać im konkretne tematy scenek z podróży na statku do przygotowania.

Potrzebne materiały:

1. „ludziki” oraz ubrania – załącznik nr 3,
2. klej biurowy, nożyczki, flamastry, kredki
3. skrawki materiałów, wstążki, tasiemki, wełna, cekiny i dobry klej
4. drewniane patyczki.

Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Przebieg warsztatów – część plastyczna:

koła ratunkowe

Dzieci wykonają repliki koła ratunkowego z M/S Batorego; w tym celu każde z dzieci otrzyma koło styropianowe. Na kole, w równych odstępach, zawija sznurek (otacza koło sznurkiem). Następnie za pomocą flamastra lub czarnej farby nanosi napis „M/S Batory” na górnej części koła a na dolnej nanosi napis „Gdynia”. Patrz zdjęcie.

Potrzebne materiały:

1. Koła styropianowe o średnicy około 25 cm dla każdego dziecka,
2. Sznurek czerwony – około 4 m dla każdego dziecka, podzielony na 1 metrowe odcinki lub czerwony i granatowy,
3. Flamastry czarne lub czarna farba i pędzelki,
4. Nożyczki, taśma klejąca.

Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Przebieg warsztatów – część plastyczna:

M/S Batory graficznie

Dzieci wycinają z pianki formę statku oraz elementy dodatkowe takie, jak fale, delfiny, kry itd. Wycięte formy są malowane przez dzieci pędzelkiem lub wałkiem i odciskane na papierze tworząc kompozycje graficzne. Dzieci mogą używać różne tła i na nich odbijać te same elementy, np. mogą wcześniej przygotować tła malując kartki farbami akwarelowymi lub użyć kolorowego brystolu. Dla młodszych dzieci prowadzący może wcześniej przygotować formy do odciskania (statek, falę, delfina itd.).

Potrzebne materiały:

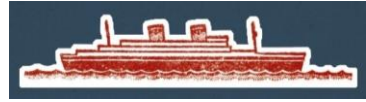
1. Białe kartki formatu A4 lub A3, najlepiej tektura, brystol,
2. Arkusz pianki (wykorzystywanej np. pod panele podłogowe lub podobnej),
3. Nożyczki, nożyki,
4. Farby akrylowe (3 kolory), wałki i kuwety,
5. Farby akwarelowe do podmalowania tła na różne kolory,
6. Mokre chusteczki.

Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Podsumowanie warsztatów:

Zakończenie zajęć, wystawa prac, rozmowy na temat podróży kiedyś i dziś.

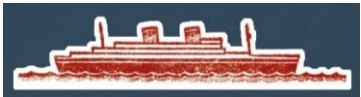
Załączniki :

Załącznik nr 1 – tekst pomocniczy dla prowadzącego warsztaty

Załącznik nr 2 – fotografie transatlantyku M/S Batory do kolaży fotograficznych

Załącznik nr 3 - rysunek trasy z Gdyni do Nowego Jorku na mapie Europy i Ameryki

Załącznik nr 4 – rysunki „ludzików” do ubrania

Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Załącznik nr 1

Tekst pomocniczy dla prowadzącego warsztaty – historia M/S Batory

do scenariusza warsztatów plastycznych :

M/S Batory – wszyscy na pokład

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Tekst pomocniczy dla prowadzącego (1/3):

Czym był dla Rzeczypospolitej Polskiej Bałtyk? Ten zaledwie 140 kilometrowy kawałeczek wybrzeża uzyskany po odzyskaniu niepodległości? To było okno na świat, które przez tyle lat pozostawało zamknięte. Dla tysięcy ludzi za jego horyzontem czekało nowe życie. Czasem lepsze, czasem gorsze. Początek każdego z nich miał jednak jeden punkt wspólny – Gdynię.

Marynarkę Polską powołał do życia ówczesny naczelnik państwa Józef Piłsudski 28 listopada 1918 roku. Sprawy morskie nigdy nie były mu jednak szczególnie bliskie. Niemniej inni wysocy rangą urzędnicy państwowi właśnie w morzu dostrzegali pole do rozwoju bardzo silnie zaznaczonej w dwudziestoleciu międzywojennym idei mocarstwowości państwa polskiego.

Te kilka niewielkich jednostek, które początkowo praktycznie niezauważalnie zaznaczyły, polską obecność na morzach i oceanach stanowiło dopiero zalążek planów w związku z uzyskanym dostępem do Bałtyku. O ile zakup statków nie był szczególnie wielkim problemem, o tyle zbudowanie dla nich całego portowego zaplecza stanowiło już nie lada wyzwanie. Pierwszy polski port z prawdziwego zdarzenia nazywano miastem z morza i marzeń- bynajmniej nie była to sentencja daleko wybiegająca poza surową rzeczywistość, bo do jego budowy nic prócz tych właśnie dwóch rzeczy nie było.

Gdynia urosła z niewielkiej rybackiej wioski. Olbrzymim wysiłkiem budowano ją od 1921 roku. Miejsce dawnych drewnianych chat zajęły piękne modernistyczne gmachy, których bryły nie były pozbawione cech wielkomiejskości. Niektóre miały nawet po 7 pięter wysokości i podziemne garaże! Gdynia zyskała także zaplecze turystyczne. Wkrótce stała się razem z Juratą i Jastarnią tzw. polską riwierą.

Chcąc dać nowemu portowi nad Bałtykiem szansę szybkiego rozwoju i zmniejszyć dominującą rolę pobliskiego Gdańska w roku 1925 uchwalono ustawę „o wyłączności polskich portów morskich dla wychodźstwa”. Ustawa ta dała szybkie i wymierne korzyści w postaci zwiększenia polskiej emigracji przez Gdynię, aż do 80%.

Załącznik nr 1: Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Tekst pomocniczy dla prowadzącego (2/3):

W 1933 roku przedstawiciele Polskiego Transatlantyckiego Towarzystwa Okrętowego (późniejsza Gdynia-America Line) oraz włoskiej stoczni Cantieri Riuniti dell'Adriatico w Monfalcone podpisali umowę, dzięki której powstanie dwóch nowoczesnych transatlantyków wkrótce stało się faktem. Pierwszy z nich otrzymał nazwę M/S Piłsudski, drugi – M/S Batory. Statków nie można było zbudować w kraju, ponieważ w Polsce nie istniała wówczas odpowiednio duża stocznia, Włosi oferowali zaś nowoczesne rozwiązania techniczne i... możliwość spłaty rat za oba statki węglem!

M/S Batory był gotów do pierwszej podróży 21 kwietnia 1936 roku. W oficjalnym informatorze dla pasażerów znajdujemy wiele ciekawych informacji na temat nowej jednostki: statek miał 156,5m długości i 22m szerokości, 7 pokładów, na których znalazło się miejsce dla 773 pasażerów, 334 członków załogi oraz 1200 ton ładunku. Olbrzymi kadłub w ruch wprowadzały silniki Diesla o mocy 13 500 KM. Specjalna Podkomisja artystyczna zadbała, aby M/S Batory był prawdziwym ambasadorem polskiej kultury na morzach i oceanach świata. Wszystkie wnętrza, wyposażenie, a nawet karty dań zostały w tym celu zaprojektowane przez czołowych polskich artystów, którzy nadali im narodowy charakter.

18 maja 1936 roku M/S Batory wyruszył w swój pierwszy rejs do Nowego Jorku, który trwał osiem i pół dnia. Do wybuchu wojny liniowiec odbył w sumie 39 takich rejsów oraz kilkadziesiąt podróży wycieczkowych.

W czasie II wojny światowej jego kadłub został przemalowany na szaro, a pokłady uzbrojone działami i zaadaptowane do transportu wojska. Przez cały okres wojenny przez gościnny pokład „Batorego” przewinęło się łącznie 150 tysięcy żołnierzy, ładownie wypełniano zaś ewakuowanym złotem i wawelskimi arrasami. Przez cały ten czas „Batorego” nie opuszczało szczęście i kolejne misje wojskowe odbywał bez przeszkód – transatlantyk zyskał wtedy swój słynny przydomek „Lucky Ship”, czyli „Szczęśliwy statek”.

Załącznik nr 1: Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Tekst pomocniczy dla prowadzącego (3/3):

Po wojnie M/S Batory został wyremontowany. 5 kwietnia 1947 roku wznowiono linię nowojorską, na pokład transatlantyku wróciła także orkiestra, luksus i zabawa. Nazywany wówczas przez Amerykanów „reżimowym liniowcem”, szybko przestał być mile widziany w nowojorskim porcie. Dziennikarze prześcigali się w krzykliwych nagłówkach na temat tego, co się działo na jego pokładzie – przemysł radzieckich szpiegów czy transport bomby atomowej to tylko dwa przykłady tematów poruszanych w amerykańskiej prasie. W końcu władze Nowego Jorku zmusiły firmę Gdynia-America Line do wycofania się z portu. Wobec konieczności zmiany trasy zdecydowano, że „Batory” będzie pływał do Indii. Statek przystosowano do warunków tropikalnych, a oficerowie zaczęli nosić białe mundury. Zmieniła się również karta dań na „Batorym” – szefem kuchni został Hindus, który uczył polskich kucharzy przygotowywać curry! W tym okresie statek przyływał do rodzinnej Gdyni tylko cztery razy do roku – rejs do Bombaju i z powrotem zajmował bowiem aż trzy miesiące.

Blokada Kanału Sueskiego zmusiła polskiego armatora do kolejnej zmiany trasy swojego flagowca. W 1957 roku zainaugurowano linię kanadyjską, która okazała się wielkim sukcesem – pełne obłożenie miejsc na statku odnotowywano aż do 1968 roku. Po wycofaniu ze służby przez kolejne dwa lata M/S Batory był zacumowany przy Skwerze Kościuszki w Gdyni, gdzie służył jako hotel i restauracja.

30 marca 1971 roku, przy dźwiękach orkiestry i wyciu syren, zgromadzone tłumy z żalem żegnały wypływający w ostatni rejs transatlantyk. Przez kolejne dni M/S Batory powoli zbliżał się do stoczni złomowej w Hongkongu, gdzie ostatecznie rozebrano go do przysłowiowej ostatniej śrubki.

Najstynniejszy polski transatlantyk nie zniknął jednak z naszej pamięci. Żyje we wspomnieniach wielu emigrantów i ich rodzin, dla których był ostatnią częstą ojczyzny. Wszedł także do kultury masowej – na jego pokładzie kręcono wiele popularnych do dziś filmów fabularnych. Schedę po „Batorym” przejął w 1969 roku ostatni polski transatlantyk – TSS Stefan Batory.

Załącznik nr 1: Scenariusz warsztatów: M/S Batory – wszyscy na pokład!

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Załącznik nr 2

Fotografie transatlantyku M/S Batory do kolaży fotograficznych

do scenariusza warsztatów plastycznych :

M/S Batory – wszyscy na pokład

Źródło fotografii: kolekcja Grzegorza Rogowskiego i archiwum Oficyny Wydawniczej Oryginały

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

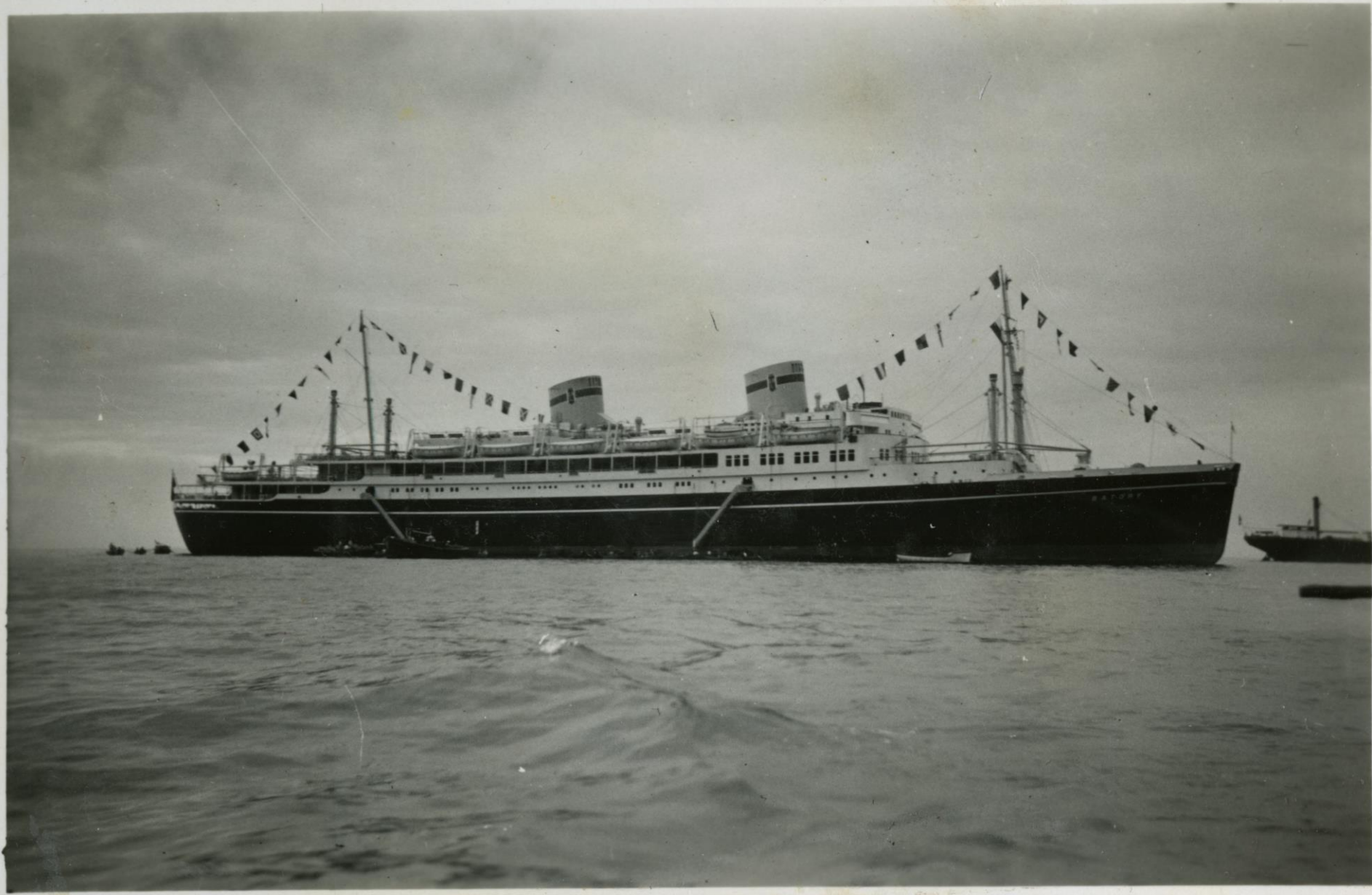

Załącznik nr 2 Scenariusz warsztatów M/S Batory – zapraszamy na pokład!

Załącznik nr 2 Scenariusz warsztatów M/S Batory – zapraszamy na pokład!

Załącznik nr 2 Scenariusz warsztatów M/S Batory – zapraszamy na pokład!

Załącznik nr 3

Rysunek trasy z Gdyni do Nowego Jorku na mapie Europy i Ameryki

do scenariusza warsztatów plastycznych :

M/S Batory – wszyscy na pokład

Źródło: archiwum Oficyny Wydawniczej Oryginały

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Oficyna Wydawnicza
ORIGINALY

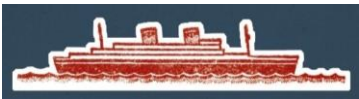
Załącznik nr 4

Rysunki „ludzików” do ubrania

do scenariusza warsztatów plastycznych :

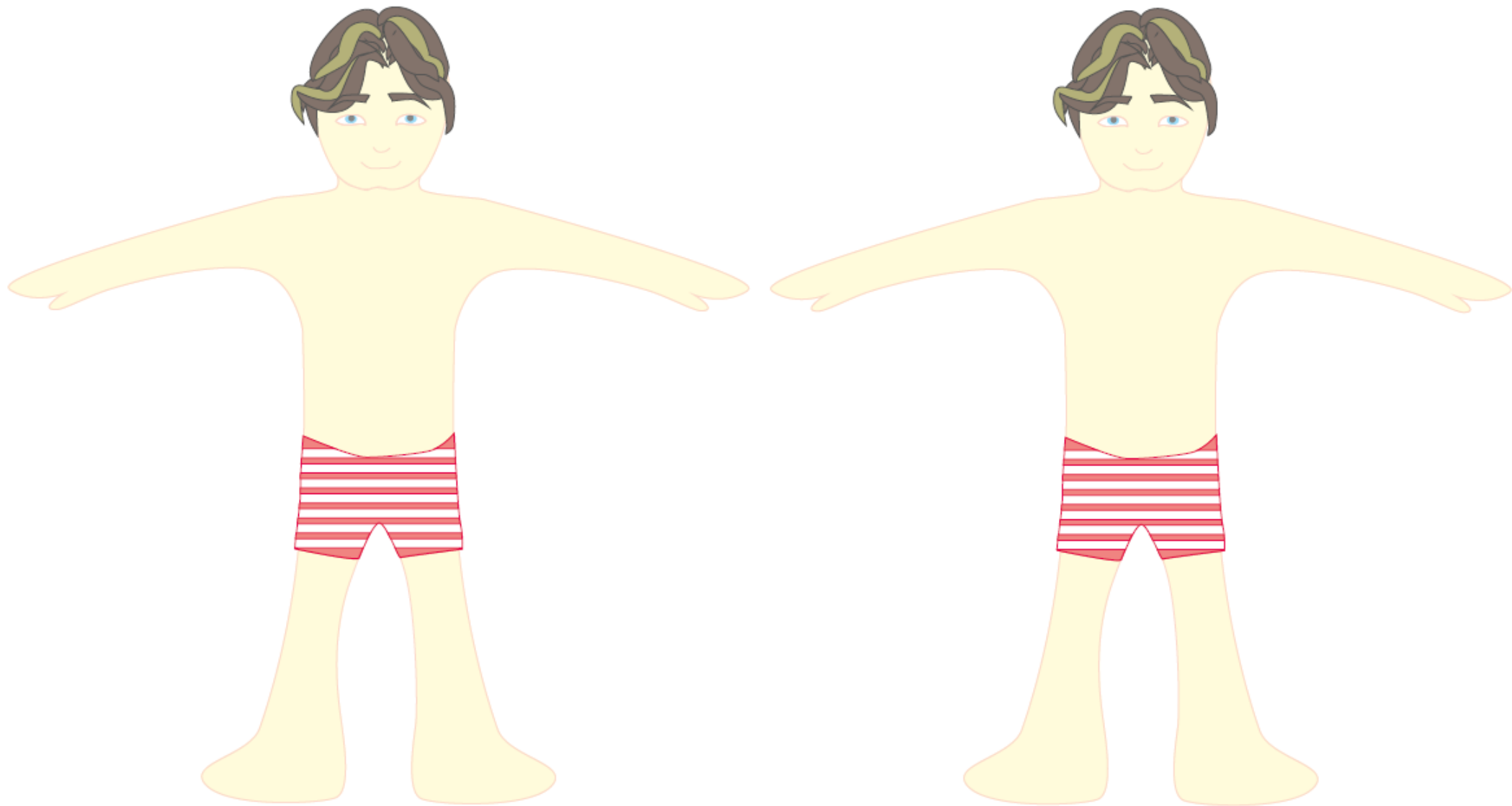
M/S Batory – wszyscy na pokład

Źródło: archiwum Oficyny Wydawniczej Oryginały

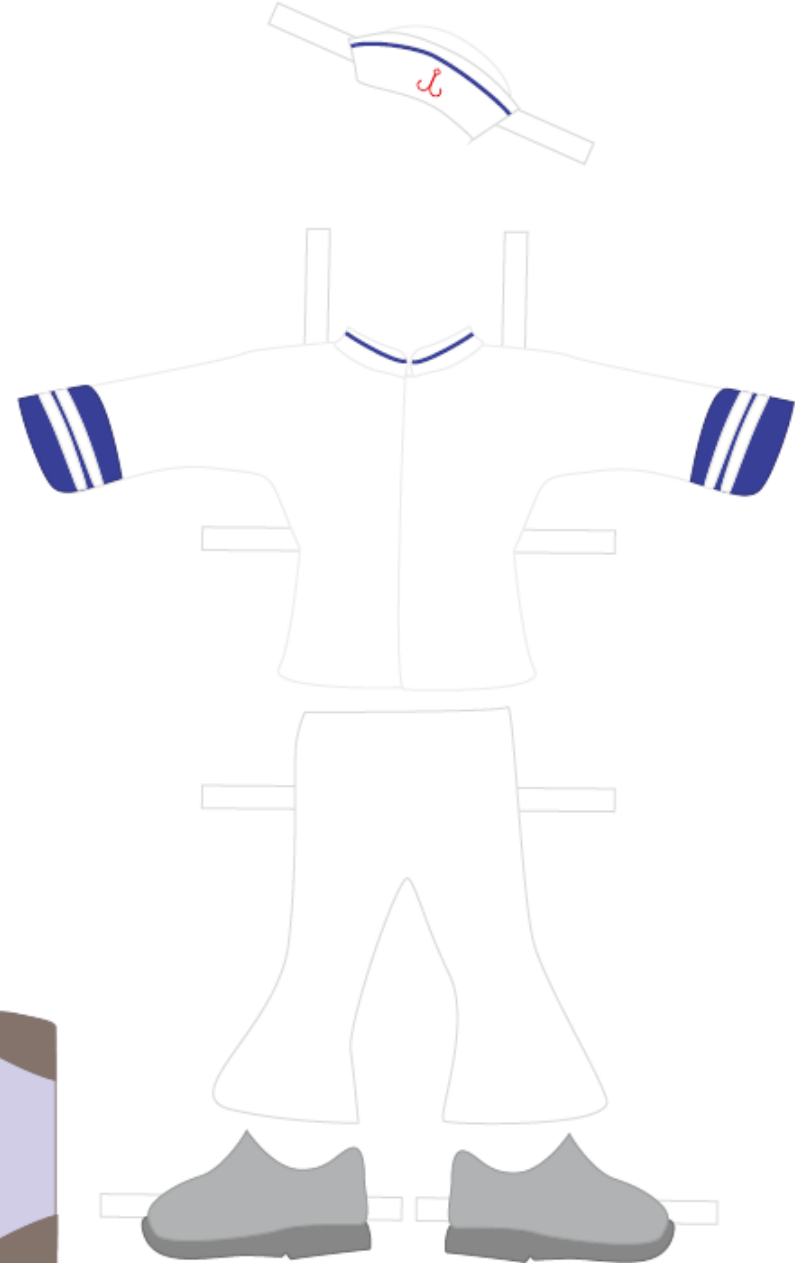
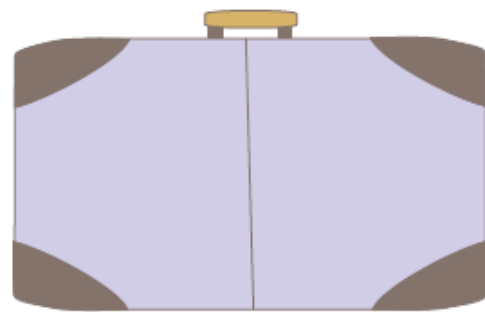

niepodległa

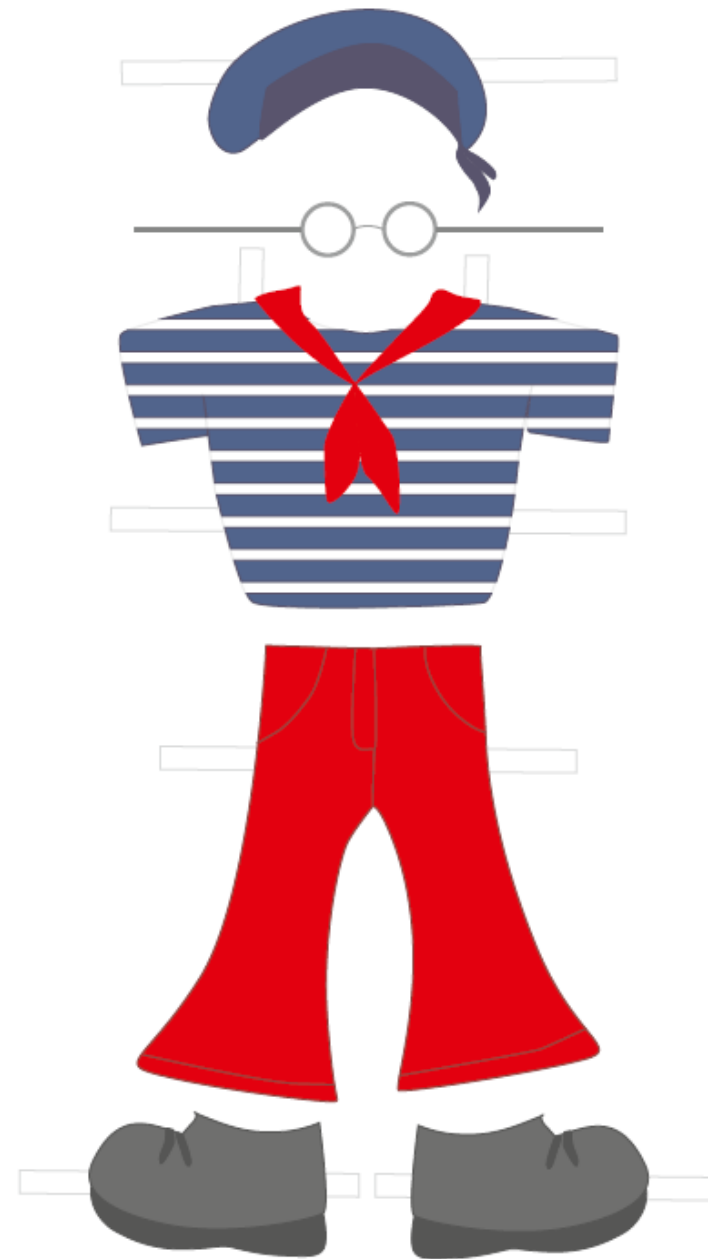
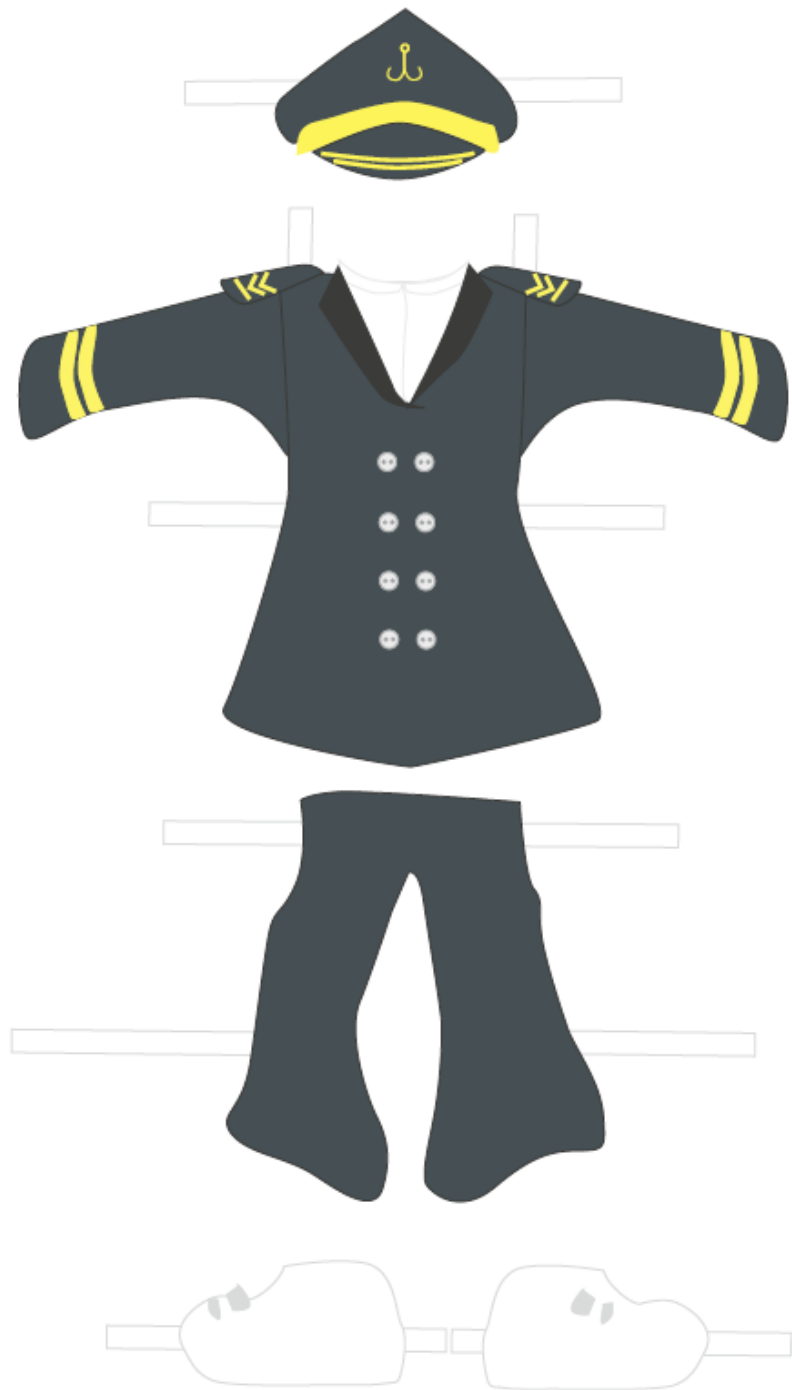
POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Rysowała Maja Uler dla Oficyny Wydawniczej Oryginały.

Rysowała Maja Uler dla Oficyny Wydawniczej Oryginały.

Rysowała Maja Uler dla Oficyny Wydawniczej Oryginały.